

SANTYAGUM KAY KARTATA ISKIBRIRQAN (SANTYAGU)

¿Pitaq karqan Santyaguqa? Kay librupiqam mana niwanchiqchu mayqan Santyagu iskibrirqan, nishpa. Kinsapch'i kay Santyaguqa Jisukristupa masan karqan. Chay masanllam "Jakubupis" shutirqan. Payqam Jirusalimbiqa Jisukristupi kriyiqkunapa ancha rrispitadu yach'achikuqnin karqan. Masta yach'ananchiq chay Santyagupaq, liyishunllapa Matiyu 13.55; Jwan 7.2-5; Ichus 15.13-21; Gálatas 1.19; 2.9.

¿Pikunapaqmi iskibrirqan kay librutaqa? Santyaguqam iskibrirqan Jisukristupi kriyiq isrraylinu masinguna karu nasyungunapi tiyaqkunapaq. Achka paykunaqam Jirusalinmanda mitikashqallapa karqan, awturdarninguna Jisuspi kriyiqkunata qesachashqanrayku. Chaqa chayshina qesachashpaqam, Istibanda, apustul Jakubutapis wanchishqallapa karqan. Chaymandaqam Jisuspi kriyiqkunata achkata prisushpa, karsilarqanllapa. Chaymi achka kriyiq masingunaqa chay Jirusalinmanda mitikashpa, shikwa, shikwa tiyarqanllapa. (Liyishun Ichus 8.1-4; 11.19.)

¿Imaraykum iskibrirqan kay librutaqa? Santyaguqam iskibrirqan, chay shikwakashqa kriyiq masingunata animachinambaq, achka

layata padisishpapis, Jisukristuta tukuy shunqo sirbinanllapa. (Santyagu 1.2-3)

¿Imapaqmi yach'achiwanchiqllapa kay libruqa? Yach'achiwanchiq, Jisukristupi kriyishpaqam, kamachikushqanda allita kasushpa kawsananchiqllapa.

Sant 1.1-18 niwanchiqllapa, mallipadu kashpapis, Dyusman mañakushpa binsinanchiq yumbay pruwibakunata.

Sant 1.19-27 niwanchiq, Dyuspim allipta kriyishpa, pay nishqanda allita kasunanchiqllapa.

Sant 2.1-13 niwanchiq, kapuqta, pubritapis igwalta kuyananchiq, ama ni pitapis disprisyashpachu.

Sant 2.14-26 niwanchiq, Jisukristupi kriyishpaqa, kamachikushqanda kasunanchiq, mayqan ñakaykaqkunata yanapananchiq.

Sant 3.1-12 niwanchiq, qallunchiqta sujitananchiq.

Sant 3.13-18 niwanchiq, Dyusmanda yach'akushpa, paymanda yach'ayniyuq kashpa, suqkunawan shumaqta kawsananchiq.

Sant 4.1-12 niwanchiq, kay mundupa kusasningunata ama ancha munakunanchiq.

Sant 5.1-6 niwanchiq, Dyusmi kapuqkunata rin kastigaq, pubrikunata mich'ashpa, dimandashqanrayku.

Sant 5.7-12 niwanchiq, ñakashpapis, Dyuspi mana shaykuq yuyakunanchiq.

Sant 5.13-20 niwanchiq, yach'achikuq ansyanukuna Dyusman mañakunanllapa

qeshyaqkunapaq.

Santyagum isrraylinukunata napaykurqan

¹ Kuyashqay isrraylinu masikuna, noqa Santyagum iskibriykillapa kay kartata qamkuna shikwa shikwa karu nasyungunapi tiyaqkunaman. Tayta Dyuspa, Churin Jisukristupa sirbikuqnin kashpa, qamkuna chay dusi atun ayllukunamanda kaqkunata napaykuykillapa.

Dyusman mañakushun, yach'ayniyuq kananchiqllapa

² Kuyashqay masitakuna, Jisukristupi kriyishpaqa, tukuy imapi padisishpapis, ancha kushikuyllapa.

³ Chaqa allitam yach'angillapa: Padisishpaqam, masta rinchiq yach'akuq Dyuspi yuyakuya, mana shaykuq chay ñakashqanchiqta agwantananchiq, nishpa.

⁴ Piru ñakashpaqar, ama disanimakashpachu, ashwan ancha allita yuyakuyllapa Tayta Dyuspi, ancha kabal, ancha yach'ayniyuq wambranguna kanaykillapa.

⁵ Mayqanniki mana allita yach'ashpa Dyus munashqanda ruranaykiqa, payman mañakuy. Chaqa payqam mana penqashushpachu ni anyashushpachu, ashwan kushikushpa rin yach'achishuqllapa yumbay pay munashqanda.

⁶ Piru mañakushpaqar, tukuy shunqo Dyuspi kriyyi. Amar yuyaychu: Kinsapch'i mana paypiqa kriyinichu, nishpaqa. Chay mana allita kriyiqqam mar yaku maqchikaqshina. Chaqa

wayrawanqam mar yakuqa waqman kayman maqchikan, ¿manachu? (Chayshinallam Dyuspi chay mana allita kriyiqqa. Suq tyimpu Jisukristupi allita yuyakun, suq tyimpumandaqa manana allitachu yuyakun.)

7-8 Payqam yuyan: Kananmandam rinina Dyusta kasuq, nishpa. Chaymandaqam qayandimbaqqqa Dyusta qonqashpa, chay imangunapillana yuyaykan. Chay laya runakunaqa amana yuyanqachu: Dyusmi rin yanapawaq, nishpaqa.

9 Piru Tayta Dyusqam mana nimayuq kriyiq masinchiqkunata ancha yanapan, kuyashqan baliq wambranguna kanambaq. Chayri paykunaqa kushikunqa.

10 Kanan suq kapuqqar imangunata pyirdishpaqa, ama llakishpachu, ashwan kushikunqa. Chaqa kapuqkunaqam qewakunapa tuktunshinalla das rinllapa chingaq.

11 Chaqa rupay lluqshimushpa ancha rupayaptin, qewa chakiptinqa, shumaq tuktungunapis wañushpaqa, manam shumaqchu kidan, ¿manachu? Chay tuktukunashinam kapuqkunapis imata ruraykashpa qellayta ganananqa, qonqaylla das rinllapa wañuq.

Man a llin yuyaykunatar binsishunllapa

12 Mayqan runa mallipadu kashpa, mana nima uchata rurashpaqa kushikunqa. Chaqa paytaqam Tayta Dyusqa suq ancha shumaq primyuta qoshpa, rin kawsachiq tukuy tyimpupaq. Chayshinam ufrisishqa yumbay payta kuyaqkunata.

13 Piru suq runa munashpa uchata rurayta, Dyusta ama tumbanqachu: “Paymi mallipawashpa, animachiwashqa, kay uchata ruranaypaq”, nishpaqa. Chaqa Tayta Dyusqam mana nima uchata munanchu rurayta, ni pitapis animachinchu, uchata ruranambaqqqa.

14 Ashwanmi runalla yuyan, mana allikunata ruranambaqqqa. Chaqa paypa yuyaynинmi animachin, chay uchata rurananqa.

15 Chaymi chay runaqa kwirpun munashqan-dalla kasushpa, uchata ruran. Chayshina uchapi sigishpa, wañushpaqam, rin chingaqq.

16 Kuyashqay masitakuna, amar ingañaduqa kayllapachu.

17 Tayta Dyusmi anaq syilumanda tukuy ima allin kaqtalla qowanchiq. Paymi rurashqa ru-payta, killata, yumbay lusirukunata. Payqam ancha allin kashqanshinalla rin kaq. Manam rinchu kambyakaq, llandu kambyakaqshinaqa.

18 Pay munashqanda rurashpam, akrawashqa kanchiq, yumbay rurashqanmanda mas baliq kananchiqllapa, allip kaqta kriyishqanchiqrayku.

Dyus nishqanda kasushunllapa

19 Chayri kuyashqay masitakuna, suqkuna rimaptinqa, ancha allita uyashunllapa. Piru amar dasqa rimashunchu ni dasqa piñakushunchu.

20 Chaqa suq runa piñakushpaqam, mana rranchu Dyus munashqandaqa.

21 Chayri ama rurayllapachu nima laya mana baliq kusaskunata ni kwirpuyki munashqan uchakunata. Ashwanri umildi kashpa, Dyus nishqanda shumaqta kasuyllapa. Chaqa

pay nishqanqam tarpushqashina kashqa shunqoykillapapi, tukuy shunqo paypi kriyinaykillapa. Chay nishqanqam ancha pudirniyuq washashunanllapa.

22 Chayri Dyus nishqanda allipta rurayllapa. Amar uayllapallachu. Chaqa mayqan mana kasuqqa: “Noqam allin runa kani”, nishpaqam, paylla ingañakaykan.

23 Chaqa Dyus nishqanqam suq ispijushina noqanchiqpaqqa. Chaymi chay yanqa uyaqla runaqa suq ispijupi qaqlenda chapaykaqshina tukuykan.

24 Chaqa chay ispijupi kaqmi chay uraslla qaqlendaqa rikan. Chaymanda ashushpa ispijumandaqa, dasna qonqan ima laya kashqandaqa. (Chayshinallam chay mana kasukuqkunapis Dyus nishqanda suq rratupaqla uyanllapa. Chaymandaqam uyashqandaqa manana kasunllapachu.)

25 Piru chay kasuqtaqam Dyusqa rin yanapaq tukuy ima rurashqambi. Chaqa mana shaykuqmi kasun Jisukristupa ancha allin washawaqninchiq liynindaqa.

26 Piru suq runa yuyashpa: Noqam allin duktrinayuq kani, nishpa, piru mana qallunda sujitashpaqam, ingañakaykan. Chaqa chay duktrinanqam mana nimapaq balinchu.

27 Piru Taytanchiq Dyuspa ancha allin mana taqlldudu duktrinanqam yach'achiwanchiq, yanapananchiq chay fiakaykaq wakchakunata, biyudakunata. Kamachiwanchiqpismi, ama rurananchiq kay mundupa mana baliq kustumbringunata, ama uchayuq kananchiq.

2*Pubrikunatar kuyashunllapa*

¹ Masitakuna, ancha allin llipyaykaq Siñurninchiq Jisukristupi kriyishpaqar, yumbay runakunata kuyayllapa, ama wakindallaqa. Amar pipaqpis yuyayllapachu: Manam balinchu, nishpaqa.

² Mayá, kaypaq yuyashunllapa: Kriyiq masinchiqkunawan tandadu kaptikillapa, ch'ayashungiman ishkay runakuna. Suqnin urumanda achka surtijayuq, ancha ch'aniyuq mudanayuq. Suqninqam pubrisitu, ishkiykaq mawka mudanayuq.

³ Chayshina kaptinqa, ¿imataraq rurangimanllapa? Qamkuna chay shumaq mudakushqata kayshina nishpa: "Samamuy kay shumaq tiyanaman", pиру chay mana nimayuqta niptikillapa: "Chaypilla shayay ichu chay pachapi tiyay", nishpaqa,

⁴ chayshina wakinda kuyashpa, wakinda disprisyashpaqam, mana baliq yuyayniyuq juysisshina kangillapa.

⁵ Kuyashqay masitakuna, allitar uyawayllapa. Dyusmi kay mundupi yumbay tiyaqkunamanda pubrikunata akrashpa, yanapashqa, paypi allita kriyinanllapa. Chaymi Jisukristu shumaqta kamachikuptin, chay pubrikunaqa paypa pullanna rin tiyaq. Chayshinam Dyus ufrisishqa payta kuyaqkunataqa.

⁶ Piru qamkunaqam pubrikunata penqachishqallapa kangi. ¿Manachu yach'angillapa: Kapuqkunaqam ancha trabajachishushpa,

ashlitatalla pagarashushpa, qamkunamanda ancha gananllapa, nishpa? Dimandashushhpapis, amalas apashungillapa awturidarkunaman.

⁷ Paykunaqam musyashpa, ancha allin Washadurninchiqpa washanda rimanllapa, ¿manachu? Piru qamkunaqam paypa shumaq shutinwan shutikurqaykillapa.

⁸ Dyuspa Santu Librumbim kay ancha baliq liypaq kayshina nin: “Runa masikita kuyay, qamba kwirpuykita kuyashqaykishina”, nishpa. Chayta kumplishpaqam, allita ruraykangillapa.

⁹ Piru mana nimayuqkunata penqachishpa, kapuqkunatalla kuyashpaqam, Dyuspa chay liynindaqa mana kumpliykangillapachu. Chaymi Dyuspa ñawpambiq uchayuq kangillapa.

¹⁰ Chaqa Dyus kamachikushqanda yaqqa yumbayta kasushpa, piru suqsituta mana kasushpaqam, uchayuqna kanchiq Dyuspa ñawpambiq, yumbay liyninda mana kasushqanchiqrayku.

¹¹ Dyusqam nirqan, warmiyuq ichu runayuq kashpa, ama suqwan puñunanchiq. Niwashqapismi kanchiq, ama wanchikunanchiq. Chaymi suq runa Dyusta kasunanrayku warminwanlla kashhpapis, piru wanchikushpaqa, uchayuqna. Chaqa Dyus nishqandaqam mana kasushqachu.

¹² Dyusmi yumbay noqanchiqa rin jusgawaqninchiq: “¿Allitachu Churiy Jisukristu kamachikushqanda kasushqa ichu mana?” nishpa. (Chayri Jisukristupi allipta kriyishpa, Dyusta, runa masinchiqkunata kuyashunllapa, uchanchiqmanda pirdunadu kananchiq.)

¹³ Chaqa Tayta Dyusmi mana llakipashpachu rin jusgaq yumbay chay mana llakipakuqtaqa. Piru jwisyu diyapim rin llakipaq yumbay chay llakipakuqtaqa.

Jisukristupi kriyishpaqa, kamachikushqanda kasushun

¹⁴ Masitakuna, ¿imapaqtaq balin suq runa shiminwanlla ninambaq: “Noqam kriyini Jisukristupi”, nishpaqa? Chaqa allipta kriyishpaqa, Jisukristu nishqanda ruranman. Piru shiminwanlla kriyishpaqa, ¿atinmanchu washakaya? Manám.

¹⁵ Mayá, yuyashunllapa suq pubri kriyiq masinchiqpi. Mana mudanayuq, mana mikunayuq kaptin,

¹⁶ mayqanninchiq mana nimata qoshpaqa, ninchiqman: “Dyus yanapashunqa. Kushikushpa riy. Imawambis qoñukay. Mishkita mikuy”, nishpaqa, ¿ima laya kriyiqkunaraq kanchiqmanllapa?

¹⁷ Chayshina mana yanapashpaqa, yanqa shiminchiqwlanlla kriyikanchiqllapa. Manam allipta kriyikanchiqchu.

¹⁸ Suq runam ninman: “Qamqam kriyingilla Jisukristupi; piru noqaqam suqkunata yanapani”, nishpa. Piru suq runa Jisukristupi kriyishpalla, mana yanapakuptinqa, ¿imashinam atinchiqman yach'ayta: “Alliptam kriyin”, nishpa? Manam atinchiqmanchu yach'aytaqa. Piru noqaqa Jisukristupi kriyishpa, runa masiyya yanapaptiymi, atingillapa yach'ayta: “Alliptam Jisukristupi kriyin”, nishpa.

¹⁹ Mayqanniki kriyishpa: Dyusninchiqllam allip Dyus, nishpaqam, allip kaqta kriiykangi. Piru Dyusta mana kasushpaqam, dyablukunashina kangi. Chaqa chay dyablukunapismi qamshina Dyuspi kriyinllapa. Payta manchashpam ch'apsikanllapa. Piru manam munanllapachu payta kasuytaqa.

²⁰ ¡A, runa tuntu! ¿Imashinam atini intyindichishuyta? Kriyishpalla, mana nima allita rurashpaqam, mana ringichu washakaq. Yanqam kriiykangi.

²¹ Manchu unay agwilunchiq Abrajanqam Dyusta kasushpa, churin Isakta aparqan suq pata altarmen, chaypi wanchinambaq. Chayta ruraptinmi, Tayta Dyusqa uchangunata pirdunashpa, mana uchayuq runapaqna riqsirqan.

²² Chaqa chay Abrajanmi, Dyuspi yuyakushpa, payta allita kasurqan. Chaymi Tayta Dyusqa yanaparqan, mas allita paypi yuyakunambaq, allita kasushqanrayku.

²³ Chayshina kasuptinmi, Dyuspa Santu Librumbi kay nishqanqa kumplishqa: “Abrajanmi Tayta Dyuspi allipta yuyakurqan. Chaymi Dyusqa mana uchayuq runapaqna riqsirqan”, nishpa. Chayraykum Abrajambaqqaa niqllapa: “Dyuspa yanasan (yanasan)”, nishpa.

²⁴ Chayshina allipta kriyishpa kasuptinchiqmi, Tayta Dyusninchiqqa manana uchayuqpaq riqsiwanchiq. Piru yanqa kriyiptinchiqllaqam, mana riqsiwanchiqchu wambrangunapaqqa.

²⁵ Chay unay uchayuq warmi Rrabqam ancha bandulira karqan. Piru Dyuspi

kriyishpam, paytana kasurqan. Chaymi isrraylinukunapa chapakuq kach'adungunata wasimbi pakashpa, suq ladu ñandana kach'arqan, kuntrangunamanda washakananllapa. Chaymi Tayta Dyusqa yumbay uchangunamanda pirdunashpa, mana uchayuq warmipaqna riqsirqan.

²⁶ Chaymi ancha balin, Dyusta kasunanchiq. Chaqa samayninchiq ushyakaptinqam, wañunchiqna, ¿manachu? Chayshinallam yanqalla kriyishpa, Dyusta mana kasushpaqa, wañushqashina kanchiq.

3

Shiminchiqtar sujitashun

¹ Kuyashqay masitakuna, qamkunapiqa ama achka yach'achikuqkuna kanqachu. Chaqa allitam yach'anchiq: Noqaykuna yach'achikuqkunatam Dyusqa masta rin jusgawaqllapa, mana allita kawsaptiyllapa, nishpa.

² Chaqa yumbayninchiqmi uchata ruranchiq. Piru suq runa shiminwan mana nima uchata ru-raqmi ancha allin runa. Chaqa yach'anmi yumbay kwirpunda allita sujityata.

³ Bistyapa shiminmanmi frinuta ruranchiq ka-suwananchiq. Chay taksha frinuwanllam at-inchiq chay atun animalta purichiyta may munashqanchiqta.

⁴ Chayshinalla yuyashun chay yakupi puriq barkukunapaqpis. Ancha atun kaptin, jwirti wayra suq laduman apaykaptimbismi,

runakunaqa suq muyuchinan palawanlla atinllapa apayta may munashqanda.

⁵⁻⁶ Chayshinallam qallunchiqpis kwirpunchiq-manda ancha uchulita kashpapis, ancha alabakan: “Tukuy imatam atini rurayta”, nishpa. ¡Qallunchiqqam suq chispa ninitashina! Manchu suq ancha uchulita chispa ninita mirashpaqa, rupachin ancha achka muntita. Chayshinallam qallunchiqpis ancha uchulita kashpapis, ancha achkata dañachin. Chaqa infyirnumanda dyablupa yuyayningunam qallunchiqta mana allikunata rimachin. Chayshinam bidanchiqta dañachin, ancha uchayuq kananchiqllapa.

⁷ Runakunaqam atin dumayta tukuy laya chukaru animalkunata, pishqokunata, yakupi tiyaq animalkunata, kulibrakunatapis.

⁸ Piru qallunchiqtaqam mana pipis atinchu duminayta. Chaqa qalluqam suq bininushina ancha qawch'u dañachikunanza. Chaymi das mana allikunata riman.

⁹ Chaqa chay qallunchiqwanllam Tayta Dyusta shumaqta alabanchiq. Chaymandaqam runa masinchiqkunata dasna maldisyanchiq. Piru Tayta Dyusqam yumbay runakunata rurawashqa kanchiq, payshina kananchiqllapa.

¹⁰ Chayri kuyashqay masitakuna, manam ni ashrita balinchu, shiminchiqwan Dyusta alabashpa, runa masinchiqta maldisyanchiqqa.

¹¹ Mayá, kaypaqpis yuyashunllapa: ¿Suq pukymandallachu pulla lluqshinman mishki yaku, ayaq yaku? Manám.

¹² Kuyashqay masitakuna, ¿yura igusqachuraq puqonman asiytunasta ichu ubasqachuraq

puqonman iguskunata? ¡Manám! Chayshinallam kach'i yakumandapis mana atinchu lluqshiyta mishki yakuqa. (Chayshinaqam mana balinchu shiminchiqwan Dyusta alabashpa, runa masinchiqta maldisyayananchiqqa.)

*Dyusmanda yach'akuqkunaqar kayshina
kawsanqa*

¹³ Qamkunamanda suqniki ancha yach'ayniyuq kashpaqar, ancha umildi shumaqta kawsanqa.

¹⁴ Piru mayqanniki imbidyusu kashpa, tukuy imayuq munashpa kaytaqa, ama afaniru kanchachu ni llullakunqachu: “Ancha yach'ayniyuqmi kani”, nishpaqa.

¹⁵ Chaqa chayshina yuyashpaqam, mana nimatapis Dyusmandaq a yach'akushqachu kangi. Chay laya mana baliq yuyaykunatam yach'akushqa kangi kay pachapi uchayuq runakunamanda ichu kwirpuyki munashqanmanda ichu kikin dyabluamanda.

¹⁶ Chaqa chay imbidyakuqkuna, chay kuntrakuqkunaqam maypi kashpapis, yumbay laya uchakunata rurashpa, mana atinllapachu shumaqta kawsaytaqa.

¹⁷ Piru Dyusmanda yach'akuqkunaqam ancha shumaqta tiyanllapa, mana nima uchata rurashpachu, ni piñakushpachu. Ashwanmi ancha allin kashpa, tukuy imapi allita uyanllapa runa masingunata. Llakipashpam, suqkunata yanapanllapa. Kanan manam nimata pakashpachu, allip kaqtalla rimashpa kawsanllapa.

¹⁸ Paykunaqam anyanakuqkunata kunashpa al-liyachinllapa, kushikushpa, Dyus munashqan-shina kawsananllapa.

4

Kay pachapa imangunata ama munashunlla-pachu

¹ ¿Imaraykutaq qamkunapura pilyashpa, anyanakungillapaqa? Chaqa kwirpuykilla pa tukuy ima munashqanraykum chayshinaqa kawsangillapa.

² Qamkunaqam imata ancha munashpa, mana atishpa kunsigiytaqa wanchikungillapa. Chayshina ancha munashpam, imbidyanakushpa pilyangillapa. Chaqa Dyusman mana mañakushpaqam, mana atingillapachu kunsigiyta chay munashqaykitaqa.

³ Kanan kwirpuyki munashqandallam Dyusman mañakungillapa. Chaymi Dyusqa mana qoshungillapachu.

⁴ ¡A, runakuna, warmikuna Dyusta traysyunaqkuna! ¿Ima, manachu yach'angillapa: Dyusmi tukuy laya uchakunata ch'iqnin, nishpaqa? Qamkunaqam chay mana kriyiqkunashina munashpa kawsaytaqa, Dyuspa kuntran kangillapa.

⁵ Chaymi Dyuspa Santu Librumbiqam mana yanqachu yach'achiwanchiq: “Dyuspa Santu Ispiritunqam noqanchiqkunapi tiyan. Payqam ancha kuyawanchiqllapa. Chaymi silusu, ama uchata rurananchiq”, nishpa.

⁶ Piru ancha allin kashpam, yanapawanchiq. Chaymi Santu Librumbi nin: “Dyusmi yumbay palanganuta kuntran. Piru umildikunataqam ancha yanapan”, nishpa.*

⁷ Chayri Dyusta tukuy shunqo kasushpa, dyabluta kuntrashunllapa. Chayshina kuntraptinchiqmi, payqa noqanchiqmanda rin mitikaq.

⁸ Chaymi Dyusman tukuy shunqo mañakuptikim, paypa Santu Ispiritun rin shamuq shunqoykiman yanapashunan. Chayri qamkuna uchayuqkuna amana maluta rurayllapachu makikiwanqa. Chayshinalla qamkuna ishkay yuyayniyuqkunapis uchaykikunata dijashpa, Tayta Dyustana kasuyllapa, limpyu shunqoyuq kanaykillapa.

⁹ Chayri amana asikushpachu, ashwan mana allita rurashqaykirayku syntishpa, waqayllapa.

¹⁰ Umildiyashpana, Siñurninchiqta tukuy shunqo kasuyllapa. Chayshina ruraptikiqam, payqa ancha baliqpaq rin riqsishuqllapa.

Amar jusganakushunllapachu

¹¹ Masitakuna, ama ni mayqannikipa washanda rimayllapachu. Chaqa kriyiq masinchiqta jusgashta rimashpaqam, Jisukristupa liynindapis jusgaykangi. Qam juyisshina munashpa kaytaqam, Dyuspa liynindaqa manana kasuykangichu.

¹² Chaqa Jisukristullam qowashqa kanchiq chay liynindaqa. Payllam juyisninchiq. Chaymi paylla atin runakunata jusgayta, washanambaq ichu

---

* **4:6 Proverbios 3.34**

chingachinambaq. Piru qamqa, ¿pitaq kangi runa masikita jusganaykiqa?

Dyusllam yach'an tukuy tyimpupaqqa

¹³ Uyawayllapa qamkuna palanganukuna. Qamkunaqam ningillapa: “Kanan ichu qayam rinillapa riq chay mayqan llaqtaman. Chaymi suq watata nigosyuta rurashpa, qellayta rinillapa ganaq”, nishpa.

¹⁴ Piru manam yach'angillapachu: ¿Imam rin pasaqa llapa qaya? nishpaqa. ¿Ima randishqachu bidaykillapaqa? Manchu pukutaykunaqa suq pachapi rikakushpa, das chingan. Chayshinallam bidanchiqpis mana durashpachu, das chingan.

¹⁵ Chayri ningimanllapa: “Siñurninchiq munaptinmi, kawsashpa kay imata rurashaq; manaqa manam”, nishpa.

¹⁶ Piru qamkunaqam ancha palanganuyangi. Chay layaqam ancha malu. Manam nimapaq balinchu.

¹⁷ Chaymi suq runa yach'ashpa: Dyusmi munan kay byinda ruranaypaq, nishpa, piru mana rurashpaqam, uchayuqna kidan.

5

Uyakuyllapa kapuqkuna

¹ ¡Uyakuyllapar kapuqkuna! Rinmi ch'ayamuq tyimpu ancha ñakanaykillapa. Chaypaq waqashpa, qayach'akuyllapa.

² Chaqa yumbay chay ch'aniyuq kusasnikikunam rin ismuq. Chay ancha shumaq mudanaykikunam kurushpa rin ushyakaq.

³ Chay uruyki, qellaynikim rin muqosuyaq. Chay dañakaq qellaynikiqam suq tistigushina rin shimbishuq. Chayshina achka qellayta munashqaykiraykum, chay mana baliq yuyaynikikuna ninashina rinllapa chingachishuq. Chaqa kay ultimu diyakunapim (pubrikunata mich'ashpa,) tukuy kusasnikita qotuykangillapa.

⁴ Chay kusichaykita tandaq runakunatam mana pagarashqachu kangi. Chaymi pagungunapaq Dyusman rriklamashqallapa. Kanan ancha pudirniyuq Tayta Dyusmi uyashqa chay rriklamaq trabajaqkunata.

⁵ Kay mundupim qamkunaqa ancha bwina bida pasashpa, kwirpuykipa gustundalla rurashpa, animalkunashina gurduyashqallapa kangi. Chaymi listuna kangillapa, jwisyu diyapi wanchishunanalapa.

⁶ Chaqa qamkunaqam allin runakunata dimandashpa, wanchichishqallapa kangi, qamkunamanda mana atiptinllapa washakayta.

*Mana shaykuq kriyishpa, Dyusman
mañakushunllapa*

⁷ Chayri masitakuna, ñakashpapis, ama disanimakaychu. Ashwanri shumaqta shuyakuylapa, Siñurninchiq Jisukristu shamenangaman. Manchu suq tarpukuqqqa, simillanda tarpushpaqa, shuyakun tamyaptin wiñanambaq, allin kusichayuq kanambaq.

⁸ Chay tarpukuqshinallar qamkunapis ama disanimakashpachu, shuyakuylapa, Siñurninchiq

shamunangaman. Chaqa payqam dasna rin shamuq.

⁹ Chayri masitakuna, uyayllapa: Dyusmi juyisninchiq. Payqam pungunchiqman ch'ayamuykaqshina. Chaqa listunam shamunambaq jusgawananchiq. Chaymi kunaykillapa, ama ni mayqannikipa kuntranda rimanaykillapa, Tayta Dyus chaypaq ama jusgashunanllapa.

¹⁰ Kuyashqay masitakuna, Tayta Dyuspaq rimaqkunam ancha ñakashpapis, paypaq mana shaykuq rimarqanllapa. Chayshinalla noqanchiqkunapis paykunashina ñakashpapis, Dyuspaq mana shaykuq rimashunllapa.

¹¹ Chaqa suq kriyiq masinchiq ancha ñakashpa, allita kriyishpa Tayta Dyuspiqam, noqanchiq-paqla ancha shumaq. Chayri payqa kushikunqa. Qamkunaqam uyashqallapa kangi chay Jubpaq, ¿manachu? Payqam ancha ñakashpapis, mana shaykuq Dyuspi yuyakushpa, mana ñigarqanchu paytaqa. Chaymandaqam Tayta Dyus ancha allin, ancha llakipakuq kashpa, chay Jubtaqa ancha yanaparqan.

¹² Piru kuyashqay masitakuna, yumbay chay nishushqaymandam masta kunaykillapa, ama juranaykillapa, ama ni syluta, ni kay pachata nimata myintashpa, ni "pur dyusitu" ninaykillapa. Ashwanri imapaq "arí" nishpaqa, chayta kumpliyllapa. "Manám" nishpaqa, ama rurayllapchu. Ufrisishqaykita kumpliyllapa, Tayta Dyus ama kastigashunanllapa.

¹³ Mayqanniki padisiykashpaqa, Dyusman mañakuyllapa. Mayqanniki kushikuykashpaqa,

Dyusta alabay kantashpa.

¹⁴ Mayqanniki qeshyaq kashpaqa, qayay yach'achikuq ansyanuykikunata. Chaymi shamushpa chay qeshyaqpa umanman asiytitia rurashpa, Siñurninchiq Jisukristupa shutimbi Dyusman paypaq mañakunqallapa.

¹⁵ Tukuy shunqonwan yuyakushpa mañakuptinllapam, Siñurninchiqqa chay qeshyaqta rin kach'akachiq. Uchayuq kaptimbismi, chay qeshyaqtaqa rin pirdunaq.

¹⁶ Chayri mana allita rurashpaqa, kriyiq masinchiqkunata kunfisayllapa: “Kay mana allikunatam rurashqa kani”, nishpa. Kanan suqnikipaq suqnikipaq Dyusman mañakuyllapa, chay uchaykikunamanda pirdunashushpa, qeshyaynikimanda kach'akachishunan. Chaqa suq ancha allin runa tukuy shunqo mañakuptinqam, Dyusqa uyashpa, ancha pudirniyuq kashpa, ancha allita rin yanapaq.

¹⁷ Yuyashumbis Dyuspaq rimaq Eliyaspaq. Payqam noqanchiqshina runalla karqan. Piru tukuy shunqo Dyusman mañakuptin ama tamyanambaqmi, kimsa wata y midyuta mana tamyarqanchu kay pachapiqa.

¹⁸ Chaymandaqam tamyanambaq mañakuptinqa, tamyarirqanna. Chaymi tarpudukuna allita wiñaptin, allin kusichakuna karqan kay pachapi.

¹⁹ Chayri masitakuna, suq kriyiq masinchiq allip kaqmanda pandashpa, mana baliq duktrinapi kriyiptin, qamkuna shumaqta kunashpa Dyusman kutimumunambaqqqa,

²⁰ ancha allita ruraykangillapa. Chaqa

chayshina kutichimushpaqam, chay uchayuqta
washaykangillapa, ama chinganambaq.
Chayshina kutichimuptikim, Tayta Dyusqa rin
pirdunaq chay achka uchangunata.

**Mushuq Tistamintu
New Testament in Quechua, Cajamarca
(PE:qvc:Quechua, Cajamarca)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Cajamarca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Cajamarca [qvc], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Cajamarca

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022**

809e9444-d513-5b95-a161-6cfa1bf dc83d